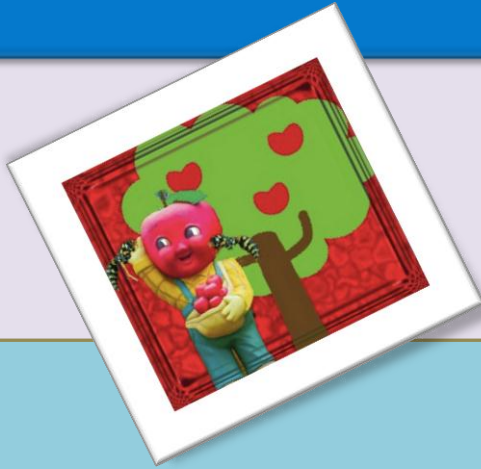

"מצפן לגאוגרפיה"

תשע"ה – עלון מספר 1

מה בגיליון זה?

[גאואקטואליה - גאוגרפיה](#)

[בחדשות](#)

[התכנית הלאומית ללמידה](#)

[משמעותית והוראת הגאוגרפיה](#)

[מה בחטיבה העליונה?](#)

[בחינות הבגרות](#)

[מה בחטיבת הביניים?](#)

[מיזמים ייחודיים](#)

[מה ביסודי?](#)

[מידע למורים בכל שכבות](#)

[הגיל](#)

[סיורים לימודיים](#)

["האחר הוא אני"](#)

[הוראת גאוגרפיה בעזרת מאגרי](#)

[מידע ממוחשבים](#)

[פיתוח מקצועי של מורי](#)

[הגאוגרפיה](#)

[דרכי התקשרות - כיצד יוצרים](#)

[ושומרים על קשר?](#)

[קול קורא למורים](#)

למורי הגאוגרפיה ולמורי "מולדת, חברה ואזרחות"

לכבוד פתיחת שנת הלימודים "לאחר החגים", אני שמחה לבשר על הפרסום הראשון של "מצפן לגאוגרפיה" לשנת תשע"ה.

ה"מצפן לגאוגרפיה" הראשון לשנת תשע"ה מתווה את אבני הדרך לאורכן נתקדם בשנה זו.

במערכת החינוך בישראל ללימודי הגאוגרפיה חשיבות רבה. לימוד הגאוגרפיה מנחיל את ערכי האהבה לארץ ולסביבה, מטפח ערכים חברתיים ומעודד לאזרחות פעילה בכל שלבי החינוך של ילדינו. המקצוע נותן כלים להתבוננות ולהבנה של יחסי הגומלין בין האדם למרחב שבו אנו חיים – מהמקומי ועד הגלובלי ויוצר אזרח יודע יותר, מבין, מודע, בוחן, חושב ומעורב.

כתחום דעת מתחדש, דינאמי, רלוונטי ואקטואלי פתחנו את שנת הלימודים בפעילות של הכרת עם יישובי עוטף עזה בהמשך ל"צוק איתן" בחופשת הקיץ. המשכנו בשיעור סינכרוני "זרקור למזרח התיכון" לכלל תלמידי העל יסודי על מנת ללמוד על ההיבטים וההשלכות של האירועים המתרחשים כיום במדינות הסובבות את ישראל.

בשנת הלימודים תשע"ה אנו מתחילים ליישם את התכנית הלאומית ללמידה משמעותית להטמעת מדיניות משרד החינוך, הדוגלת בקידום למידה מעמיקה, המעודדת למידה פעילה וחוויתית, עבודת צוות, חשיבה וחקר ומכשירה את הלומד להתמודד עם אתגרי המאה – 21. כמיטב המסורת ניפגש בכנסים, בהשתלמויות וברשת ליישום ולהעמקת התכנים המקצועיים וההיבטים הפדגוגיים.

בהזדמנות זו קוראת לכולכם לשתף את כולנו בעלוני הבאים בנעשה בכיתות ואף במחשבות. נשמח לכתבות, לצילומים ולתובנות.

בברכת שנת לימודים פורייה, משמעותית, מעצימה וחוויתית,

פנינה גזית

מנהלת תחום דעת (מפמ"ר) גאוגרפיה ו"מולדת חברה ואזרחות"

אמריקא, שאם זה היה קל,

אל בולדאי סט מנעמט.

וכשאין אבנים בדרך,

אין כמה להיאחז,

כמה להיתקע,

כמה להשתפץ,

ואין סיבה ליפול,

ולקום שוב,

ולתנער,

ולחמיק הלאה

עד...

נמצא לאבנים גדולות יותר.

אולי

גאואקטואליה- גאוגרפיה בחדשות

"צוק איתן"

הקיץ האחרון היה סוער במיוחד. חלק נכבד מהתלמידים והמורים ישבו במרחבים המוגנים, רשתות התקשורת הקריאו שמות יישובים שתושביהם התבקשו להיכנס למרחבים המוגנים (ותרמו בעל כורחם להרחבת הידע הגאוגרפי). ליבנו היה בעיקר עם החיילים ותושבי עוטף עזה.

הפיקוח על הוראת הגאוגרפיה נרתם להכנת פעילויות מגוונות להיכרות של התלמידים עם אזור "עוטף עזה", כל זה תוך שימוש במפות וסרטונים של פיקוד העורף, מפות לוויין של גוגל ארץ ועוד. [ראו באתר המפמ"ר](#). במקביל שותפנו ביוזמות נוספות של מורים שהכינו גם הם חומרי למידה נהדרים ושיתפו את כולם ברשת..

הנכם מוזמנים להשתמש בחומרים הרלוונטיים לנושא גבולות, התיישבות, תשתיות כלכלה ועוד. **נייחל שעוטף עזה ירד מהכתורות הביטחוניות ויהפוך לאזור של שקט, אזור של טיולים ושנהגה כולנו בפברואר הבא מ"דרום אדום" עם פריחת הכלניות .**

בעקבות האירועים המתרחשים סביבנו במזרח התיכון, הזמנו את הפרופ' **ארנון סופר** לעשות לנו "סדר" בשיעור סינכרוני לכלל תלמידי הגאוגרפיה בישראל הלומדים בעל יסודי.

בשיעור המרתק שהתקיים ב'ה' בחשוון תשע"ה, 29/9/14, צפו בו זמנית אלפי תלמידים ממאות בתי ספר. תודה לארנון סופר על נכונותו לסייע תמיד גם בימים בהם הוא עסוק במיוחד. [לשיעור](#)

מה השתנה השנה?

התכנית הלאומית ללמידה משמעותית וגאוגרפיה

למידה משמעותית היא למידה בה התלמיד מעורר שאלות, מאתר מקורות מידע, מעבד מידע ויוצר ידע חדש הרלוונטי לעולמו האישי ולחיים בעידן הטכנולוגי, במאה ה-21. מטרת הלמידה המשמעותית היא לפתח את כושר החשיבה, היצירה והלימוד העצמי, לעודד צמיחה אישית ומעורבות חברתית.

עוד על התכנית ומטרותיה ב[אבני דרך ללמידה משמעותית](#), "משרד החינוך, אב תשע"ד, אוגוסט 2014

אין ספק שכולנו לימדנו בצורה משמעותית, בדרך כלל, אינטואיטיבית... מורים רבים לגאוגרפיה הפכו את שיעוריהם ל"אחרים", לימדו מחוץ לכיתה, לימדו בדרך החקר, בדרכי שיח ושיג, ניהלו דיוני דילמה, הגיעו עם תלמידיהם לחידונים הארציים העוסקים בערכי אהבת הארץ ושמירתה, העריכו בדרכים חלופיות ועוד ועוד... התכנית הלאומית ללמידה משמעותית הופכת את כל אלה לחובה ולנחלת הכלל.

מה בחטיבה העליונה?

אז היכן אנו פוגשים את החידושים בגאוגרפיה הקשורים ללמידה המשמעותית בחטיבה העליונה?

א. בתכניות הלימודים להשכלה כללית, בהם מחויבים כלל תלמידי כיתה י' החל משנה"ל תשע"ה ואילך (כל תלמיד מחויב בשני קורסים של "השכלה כללית" בהיקף 30 שעות כל אחד). לימודי ההשכלה הכללית בגאוגרפיה מהווים הזדמנות לכלל התלמידים (ובמיוחד לאלה שאינם מרחיבים את לימודיהם בתחום) לעסוק בתכנים שאינם נכללים בתכניות הלימודים המחייבות והם מייצגים את הייחודיות והדינמיות של תחום הדעת ומדגישים את הלמידה המשמעותית בהוראה מעמיקה של נושאים רלוונטיים ואקטואליים בדרך חווייתית ובהערכה חלופית. הפיקוח על הוראת הגאוגרפיה ממליץ לשלב בקורסים להשכלה כללית 3 תכניות הקשורות לגאוגרפיה:

✚ גאואקטואליה - סוגיות נבחרות במזרח התיכון

✚ קיימות בעין גאוגרפית

✚ אסונות טבע במרחב הגלובלי

[פרטים נוספים באתר המפמ"ר](#)

ב. בשילוב התכנית להתפתחות אישית ולמעורבות החברתית בגאוגרפיה ופיתוח הסביבה. התכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית מקדמת למידה משמעותית באמצעות שילוב בין למידה עיונית, התנסות מעשית, ושיח ערכי ורפלקטיבי. התכנית תופעל בשנת תשע"ה בכיתות י' בכל בתי הספר, ותמשיך ותלווה את התלמידים בכיתות י"א-י"ב.

מטרת התכנית לסייע לתלמידים בבניית זהותם החברתית והתרבותית, ולעורר בהם מוטיבציה למעורבות ולאחריות חברתית.

התכנית מעודדת שילוב בין המעורבות החברתית המעשית לבין למידה עיונית. השילוב יעשיר את תהליכי ההוראה - למידה - הערכה, ייצור רצף רלוונטי בין החוויות של התלמיד בשיעורים בתחומי הדעת לחוויותיו במעורבות החברתית, מעבר לשעות הלימודים הפורמליות.

קיימים מספר ערוצים אפשריים לחיבור בין נושאים מתחום "גאוגרפיה ופיתוח הסביבה" ונושאי ההשכלה הכללית לבין התכנית להתפתחות אישית ולמעורבות החברתית, לדוגמה: בעבודות החקר הגאוגרפי ביישוב בו מתגורר התלמיד ועוד. [פרטים נוספים באתר המפמ"ר](#)

ג. **בתכניות הלימודים המותאמות** ב"גאוגרפיה ופיתוח הסביבה" לתלמידים המתחילים לימודיהם בכיתה י' בתשע"ה .

70% – נושאי ליבה בהיבחנות חיצונית על פי תכנית הלימודים המותאמת ללמידה משמעותית. הבחינה תיערך באירוע אחד בלבד - בכיתה י"א החל משנת הלימודים תשע"ו או בכיתה י"ב החל משנת הלימודים תשע"ז.
30% – הערכה בית ספרית מתוך מגוון של חלופות בהערכה.

יש לשים לב לכך שבכיתה י' לא ניתן להיבחן בבחינת בגרות חיצונית בכיתה י'.

אנו ממליצים להתמקד בכיתות י' באחד מתחומי ההתמחות המהווים את חלק הבחירה להעמקה ולהרחבה ב"גאוגרפיה ופיתוח הסביבה" ולבחור באחת או יותר מדרכי הלמידה המשמעותית הכוללות [דרכי למידה – הוראה – הערכה חלופיות](#). מומלץ להמשיך עם כתות אלה בכיתות י"א וי"ב את לימוד נושאי החובה ולהבחן בבחינה החיצונית בסוף כיתה י"ב (בתאום עם מנהל בית הספר).

וכדי לעשות סדר... **מבנה תעודת הבגרות החדשה בהקשר ל"גאוגרפיה ופיתוח הסביבה"**

המרכיב	חלק החובה	חלק הבחירה
היקף החומר	כ- 70%	כ- 30%
תכנית הלימודים	נושאי ליבה – מוגדרים מראש -גאוגרפיה של ארץ ישראל -גאוגרפיה של המזה"ת -נתי"ב (מומלץ להיבחן בבחינה המתוקשבת) (סדר הוראת נושאי החובה נתון לשיקול דעתם של המורים)	בחירה מתוך אחד משלושת תחומי ההתמחות: הפיתוח והתכנון המרחבי או כדור הארץ והסביבה או האדם במרחב החברתי תרבותי
דרך ההערכה	שקלול של בחינת בגרות חיצונית + ציון בית-ספרי	הערכה מגוונת - ציון בית ספרי בלבד
הרכב הציון בכל חלק	70% ציון בחינה + 30% ציון בית-ספרי ("ציון מגן"/"ציון הגשה"/"ציון מסכם")	100% ציון בית-ספרי
הרכב הציון הסופי	70%	30%

בחינות הבגרות

בשנת תשע"ה, תלמידי כיתה יא-יב, עדיין ייבחנו במתכונת הישנה, אך בהתאם לתכנית הלימודים המותאמת. באתר המפמ"ר הודגשו בצבע **ורוד** נושאים שלא חובה להעמיק בהם בשנת הלימודים.

4 אפשרויות היבחנות בכיתות יא'-יב':

"גאוטופ" – עבודת חקר בהיקף יחידת לימוד אחת - שאלון 057101.
היחידה עומדת גם בזכות עצמה וגם כחלק מבחינה בהיקף של 5 יח"ל.
[חוברת הנחיות ללמידה בדרך החקר באתר מפורסמת המפמ"ר.](#)

בחינה בהיקף 3 יח"ל הכוללת צירוף של שני שאלונים:
– שאלון גאוגרפיה של ארץ ישראל וגאוגרפיה של המזרח התיכון – שאלון 057203 (2 יח"ל)
– שאלון נתי"ב – ניתוח תופעות יסוד במרחב – שאלון 057102 (יח"ל אחת)

בחינה בהיקף 5 יח"ל – אפשרות א
– שאלון גאוגרפיה של ארץ ישראל וגאוגרפיה של המזרח התיכון (שאלון 057203 - 2 יח"ל)
– שאלון נתי"ב – ניתוח תופעות יסוד במרחב (שאלון 057102 - 1 יח"ל)
– שאלון בתחום התמחות אחד מבין שלושת תחומי ההתמחות:
• "הפיתוח והתכנון המרחבי" (שאלון 057204 - 2 יח"ל),
• "כדור הארץ והסביבה" (שאלון 057205 - 2 יח"ל)
• "האדם במרחב החברתי-תרבותי" (שאלון 057206 - 2 יח"ל)

בחינה בהיקף 5 יח"ל – אפשרות ב
– שאלון גאוגרפיה של ארץ ישראל וגאוגרפיה של המזרח התיכון (שאלון 057203 - 2 יח"ל)
– שאלון נתי"ב – ניתוח תופעות יסוד במרחב (שאלון 057102 - 1 יח"ל)
– שאלון בתחום התמחות אחד (שאלון 057107 - יח"ל אחת שאלון זה כולל שלושה פרקים (יש לענות על שאלות מפרק אחד בלבד ע"פ בחירה): "הפיתוח והתכנון המרחבי", "כדור הארץ והסביבה", "האדם במרחב החברתי תרבותי")
– "גאוטופ" יחידת עבודת חקר – שאלון 057101 (יח"ל אחת)

שימו לב! בבחינת הפגרות מועדפות
שאלות הדורשות ידע, הבנה, מיומנויות
אנריות ודאזרפיות וכישרי חשיבה מסדר
גבוה. דואמאות לשאלות מסוג זה
נמצאות באתר המפמ"ר.

הצטרפו

למאגר

המומחים

למאגרי

בחינות הפגרות

מאמרים אקטואליים בגאוגרפיה של ארץ ישראל והמזרח התיכון

בלימוד הגאוגרפיה של ארץ ישראל והגאוגרפיה של המזרח התיכון (שאלון 057203) יש לכלול בלמידה את המאמרים שלהלן לקראת בחינת הבגרות במועד קיץ התשע"ה ולנבחנים אקסטרינים גם במועד חורף התשע"ו:

ארץ ישראל:

- ✓ חיפה רבתי – מעיר קצה בליבה הלאומית לעוגן לפיתוח הגליל ו"שער צפוני" למשק הגלובאלי, בתוך: ברוך קפניס, אופקים בגאוגרפיה, כרך 73-76, 2009
- ✓ האופציה הימית: הצורך ביציאה אל הים, בתוך: ארנון סופר האופציה הימית השדרה הכחולה, עמ' 5-15, הוצאת קתדרת חייקין לגאואסטרטגיה אוניברסיטת חיפה, פברואר 2014

מזרח תיכון:

- ✓ עימותים אתניים ובינוי מדינה בעולם הערבי, סעד-דין אברהים, בתוך: המזרח התיכון בפתח המאה ה-21, מבחר מאמרים בגאוגרפיה לחטיבה העליונה, ת"ל- משרד החינוך, מטח גרסה אינטרנטית של ספר זה מופיעה באתר "יותר ספרי לימוד"
- ✓ התיעוש בערב הסעודית- סיפור הצלחה בלב העולם המוסלמי, קונרד שליפהקה, בתוך: המזרח התיכון בפתח המאה ה-21, מבחר מאמרים בגאוגרפיה לחטיבה העליונה, ת"ל- משרד החינוך, מטח גרסה אינטרנטית של ספר זה מופיעה באתר "יותר ספרי לימוד"

בחינת בגרות מתוקשבת בשאלון "נתי"ב – ניתוח תופעות יסוד במרחב" - למידה משמעותית וחוויתית לתלמידים קישור לסרטון

המקצוע "גאוגרפיה ופיתוח הסביבה" מוביל משנת תשס"ה בחינת בגרות מתוקשבת בנתיב העיוני. המיזם נחל הצלחה מרובה ובקיץ התשע"ד נבחנו בבחינה מתוקשבת ביחידת נתי"ב למעלה מ-2500 תלמידים מתוך כ-100 בתי ספר ברחבי הארץ.

בהוראת הגאוגרפיה במאה ה-21 הפך המחשב לכלי חשוב ומרכזי.

שימוש במחשב בזמן הבחינה מאפשר הפקת מידע ממפות אינטראקטיביות שכבתיות, הצגת נתונים גרפיים בצורות שונות, הדמיית תהליכים גאוגרפיים מגוונים, ניתוח תמונות ו"נקודות חמות", המחשת תהליכים, יישומי google earth, google maps, google street view ועוד. היכולות הללו מזמנות לתלמידים תהליכי הוראה בשילוב כישורי חשיבה גבוהים.

שילוב המחשב בהוראת הגאוגרפיה מחייב את התאמת אופן ההערכה לדרכי ההוראה, מקדם באופן משמעותי את הוראת המקצוע ומגביר את המוטיבציה בקרב התלמידים.

בקיץ התשע"ה תהיה אפשרות להיבחן בדרך הרגילה, זו הנהוגה עד כה, או להיבחן בבחינה המתוקשבת. אנו רואים במנהלים ובמורים שיחליטו להשתתף במיזם זה פורצי דרך ומובילי שינוי.

הצטרפות של בתי ספר לבחינה המתוקשבת כרוכה בהיערכות מוקדמת ובתהליכי למידה תואמים. היא מחייבת שליטה של המורים לגאוגרפיה ושל תלמידיהם במיומנויות המחשב הבסיסיות וכן תשתיות תקשוב בית-ספריות לשם לימוד והיבחנות בסביבה תומכת מחשב.

עוד על ה"גאוטופ" - למידה בדרך החקר בהיקף יחידת לימוד אחת

למידת החקר מתבססת על שאלת מחקר שנשאלה על ידי התלמיד, קריאה בספרות מקצועית בתחום הנחקר וביצוע של עבודת שדה ומחקר עצמאי. בסופו של תהליך החקר תיכתב עבודה או יוגש תוצר אחר. תהליך ההערכה יתבסס על תהליך הלמידה בדרך החקר, התוצר והמבחן בעל פה של הבוחן החיצוני.

למידה בדרך החקר – "גאוטופ" - יכולה להתבצע בשתי דרכים:

- א. בהנחיית המורה בכיתה – המורה המנחה את עבודת החקר יגיש בקשה לפיקוח על הוראת הגאוגרפיה על פי ההנחיות המפורסמות ב[חוברת ההנחיות](#) לכתובת עבודת חקר.
- ב. בהנחיית הגופים המאושרים על ידי הפיקוח על הוראת הגאוגרפיה, כפי שפורטו ב[חוברת ההנחיות](#), ומפורטים להלן:
 - ✓ המוזיאון הגיאולוגי ברמת השרון – מנחה עבודות חקר אשר מתמקדות בתחום הגיאוגרפיה הפיסית שיש להן השלכה על הקשר שבין האדם לסביבה
 - ✓ המועצה לישראל יפה – מנחה עבודות בתחומים של יישוב וסביבה בדגשים של מבנה העיר, מפגעים סביבתיים בעיר, תכנון עירוני, מערך התחבורה והשפעותיו, תפקידם של השטחים הפתוחים, איכות החיים ביישוב הנחקר ועוד
 - ✓ מרכז מדע ים המלח ערבה – מסלולי

מיזם מסלולי

המיזם הינו דרך נוספת ללמידת חקר חווייתית חוץ כיתתית המפעילה את כל החושים ונעזרת בטכנולוגיה חדשנית. המיזם נבנה על ידי מכון המחקר [מרכז מדע ים המלח והערבה](#) שפיתח את אפליקציית מסלולי - מדריך טיולים נייד המאפשר למטיילים נגישות למידע הדרכתי על אתרים ומסלולי טיול בשטח. המיזם משלב בעשייה גם חוקרים ומדריכי טיולים שפועלים עם תלמידים מבתי ספר ברחבי הארץ, לשיפור חוויית הטיול. החוקרים, מדריכי הטיולים והתלמידים לומדים את המרחב הגאוגרפי בתהליך חקר ומייצרים תוכן חדש עבור האפליקציה. מספר מורים לגאוגרפיה ברחבי הארץ שילבו את תלמידיהם בתהליך, חלקם גם במסגרת עבודות הגאוטופ. מספר זה יגדל מאד במסגרת פרקי הבחירה (30%) של התכנית הלאומית ללמידה משמעותית.

ומה בחטיבת הביניים?

חובת הוראת הגאוגרפיה בכיתות ז-ט

מקצוע הגאוגרפיה הוא אחד ממקצועות הליבה האקדמית וחלה עליו חובת הוראה בהיקף של כ- 6 שעות על פני שלוש שנים. ([תכנית היסוד \(הליבה\) לחטיבות הביניים בחינוך העל יסודי](#))

תכנית הלימודים במקצוע הגאוגרפיה עודכנה והותאמה להטמעת מיומנויות המאה ה-21. כמו כן הוטמעו בתכנית דרכי הוראה-למידה-הערכה המעודדות פיתוח חשיבה והבנה.

נושאי הלימוד המומלצים ללמידה ולהוראה:

כיתה ז' "האדם וסביבתו - כפר עולמי"

כיתה ח' "כדור הארץ והסביבה"

כיתה ט' "ארץ ישראל - נופיה הפיזיים והאנושיים"

תכנית הלימודים במלואה מפורסמת באתר המפמ"ר לגאוגרפיה.

בנושאים אלה קיימים ספרי גאוגרפיה מאושרים על ידי משרד החינוך העונים על דרישות התכנית. הספרים הללו מצויים גם בגרסה דיגיטלית באתר "כותר ספרי לימוד".

התאמת תכנית הלימודים לתכנית ללמידה המשמעותית

בהלימה לתכנית הלאומית ללמידה משמעותית הותאמה תכנית הלימודים למסגרת השעות הניתנת בפועל.

[המסמך המפורסם באתר המפמ"ר](#) מכווין ליצירת התאמה בין תכנית הלימודים בגאוגרפיה לכיתות ז' –ט' ובין מספר השעות העומדות בפועל לרשות המורה המחויב להוראה משמעותית מעמיקה ופעילה, הוראה המרחיבה דעת, מחנכת לערכים, מקדמת חשיבה ומעוררת סקרנות.

ארגון נושאי הלימוד יכול לנצל שני מעגלי הוראה – למידה:

מעגל ראשון - לימודי ליבה שהינם לימודי חובה הכוללים מושגי בסיס. בחלק מפרקי ההוראה הנכללים בליבת הידע והמיומנויות ישנה הנחיה לבחור פרק מסוים מתוך מספר חלופות. הפרקים הללו מסומנים **בצהוב**.
מעגל שני – לימודי בחירה על פי המדיניות הבית ספרית הכוללים מושגי הרחבה.

הוראת מדעי כדור הארץ והסביבה

בחוזר שפורסם בשנת הלימודים תשע"ד הומלץ להתחיל ללמד את נושא "מדעי כדור הארץ" בשליש האחרון של כיתה ז'. בשנת הלימודים התשע"ה, חובה ללמד בכיתה ח' את נושא מדעי כדור הארץ.

בתי ספר שלא לימדו את הנושא בכיתה ז' בשנת הלימודים התשע"ד, חייבים ללמד את הנושא בשנת הלימודים התשע"ה בכיתה ח' באופן מרוכז ומתוגבר ולהשלים את הוראת כל הנושאים. על מנהלי בתי הספר להיערך למהלך זה.

בנושאים אלה קיימים ספרי לימוד בגאוגרפיה בעברית ובערבית העונים על כל הדרישות ומאושרים על ידי משרד החינוך.

[ערכות הוראה](#) וחומרי הוראה-למידה-הערכה [דיגיטאליים](#) חדשים ומעודכנים בעברית ובערבית שפותחו במיוחד עבור מורי הגאוגרפיה בחטיבות הביניים, נמצאים באתר המפמ"ר.

במהלך שנת הלימודים יערכו כנסים מחוזיים בהם יוצגו חומרי הוראה – למידה - הערכה ויחידות לימוד מתוקשבות חדשות להוראת הנושא.

במהלך החודשים אפריל-מאי 2015 יערך בישראל מבחן בינלאומי "[TIMSS 2015](#)" לתלמידי כיתות ח', אשר בו נושא מדעי כדור הארץ מהווה כ- 25 אחוזים מהמבחן במדעים.

המדריכים לגאוגרפיה ישמחו לעמוד לרשותכם בכל שאלה ולהגיע במידת הצורך להדריך את צוות המורים פרטים [באתר המפמ"ר לגאוגרפיה](#).

זרקור: מהם המבחנים הבינלאומיים?

מחקר Timss (Trends in International Mathematics and Science Study) הוא אחד ממחקרי הארגון הבינלאומי להערכת הישגים בחינוך ה-IEA. (Evaluation of Educational Achievement) המחקר בוחן את רמת השליטה של תלמידי כיתות ח' בתחומי המתמטיקה והמדעים, תוך התייחסות לתכנית הלימודים המיועדת, המופעלת והמושגת בכל אחת מהמדינות המשתתפות. המחקר הוא מחקר אורך מחזורי הנערך אחת לארבע שנים ומאפשר מעקב אחר מגמות ההתקדמות לאורך זמן בכל מדינה (תוך השוואה בין השנים השונות שבהן מועבר המבחן), וכן השוואה בין המדינות המשתתפות. מבחן הטימס במדעים כולל נושאים הנלמדים במסגרת המקצוע "מדע וטכנולוגיה" בחטיבת הביניים (ביולוגיה, כימיה ופיזיקה) וכן מדעי כדור הארץ הנלמדים רק במסגרת שיעורי הגאוגרפיה בכיתה ח'. תכנית הלימודים בגאוגרפיה בכיתה ח' הותאמה לסטנדרטים הבינלאומיים. במבחן הטימס הקודם שנערך בשנת 2011 ישראל זכתה בהישגים מרשימים. מעיון בהתפלגות הציונים ובשיעור העלייה בנושאים השונים של מבחן המדעים, מתברר כי במדעי כדור הארץ חלה עלייה דומה לעליה שחלה בשאר התחומים.

ראמ"ה – רשות ארצית למדידה והערכה

מחקר פיזה- PISA: מבחן פיזה (Programme for International Student Assessment, PISA) הוא מבחן הנערך כחלק ממחקר בינלאומי בתחום החינוך, המתקיים אחת לשלוש שנים, מאז שנת 2000. המחקר נערך על ידי מנהל החינוך של הארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי (OECD). במסגרת המחקר נבחנים תלמידי בתי ספר שגילם 15-16. במבחן מספר נושאים לימודיים: אוריינות קריאה, אוריינות במתמטיקה ואוריינות במדעים. במסגרת אוריינות במדעים נכללים נושאים במדעי כדור הארץ, דמוגרפיה ונושאים סביבתיים גלובליים, נושאים הנלמדים בתכנית הלימודים בגאוגרפיה.

מיזמים ייחודיים

חידון "סובב ישראל" בחטיבת הביניים

גם השנה, זו השנה ה-11, יערך חידון סובב ישראל בתחומי הגאוגרפיה והסביבה בישראל לתלמידי חטיבות הביניים מכל המגזרים. החידון בתחומים אלה מהווה תהליך לימודי-חינוכי, ערכי, חוויתי ומשמעותי בנושאים שהם בעלי חשיבות גדולה לעצם קיומנו בארץ ישראל. החידון יערך בשלבים שונים – בית ספרי, מחוזי וארצי. פרטים נוספים על תכני החידון באתר המפמ"ר ובחוזר מפמ"ר מס' 1. לצד הפיקוח על הוראת הגאוגרפיה, שותפים למיזם: המשרד להגנת הסביבה, האגודה הגיאוגרפית הישראלית, המרכז למיפוי ישראל, רשות הטבע והגנים, קרן קיימת לישראל, המועצה לישראל יפה, החברה להגנת הטבע, מטה כחול לבן, וחברת החשמל לישראל.

רשמו לפניכם:

השלב הבית ספרי: ניתן לקיים את השלב הראשוני, הבית ספרי, בגרסה דיגיטלית. ניתן גם להפוך שלב זה לחגיגת גאוגרפיה בית ספרית, בתחרות שכבתית חווייתית. יש לשלוח את שם נציג או שני נציגי בית הספר לפיקוח על הוראת הגאוגרפיה עד ליום ג' כ"ט טבת תשע"ה, 20 בינואר 2015. ההידונים המחוזיים יתקיימו בתאריך כ"א בשבט, 10 בפברואר 2015. החידון הארצי יתקיים בתאריך י"ט באדר, 10 במרץ 2015. **שיר החידון "סובב ישראל"**

תחרות צילומים "ישראל בעין גאוגרפית" בחטיבה העליונה

בשנת הלימודים התשע"ה נמשיך ונקיים את תחרות הצילומים "ישראל בעין גאוגרפית". התחרות מיועדת לתלמידי "גאוגרפיה ופיתוח הסביבה" בחטיבה העליונה, כתות י' – י"ב מכל המגזרים. מטרת התחרות היא לעודד את התלמידים להתבונן ולהכיר את יחסי הגומלין בין האדם לסביבה מנקודת מבטם האישית באמצעות המצלמה. התחרות מהווה תהליך לימודי – חינוכי, חוויתי, יצירתי ומשמעותי בנושאים גאוגרפיים רלוונטיים פסיים, אנושיים וסביבתיים. **פרטים נוספים ותקנון התחרות באתר המפמ"ר**

מקום ראשון תשע"ד - "קו דק בין החיים למוות", צילם שחר שמילוביץ, תיכון ע"ש גולדה מאיר, פ"ת. המורה: רינת בן יעקב חנין.

ומה ביסודי?

חובת הוראת המקצוע

גם בבתי הספר היסודיים חלה חובת הוראת תחום הדעת, כחלק מתכנית הליבה לחינוך היסודי:
א. במסגרת לימודי "מולדת, חברה ואזרחות", בכיתות ב'-ד': על פי [חוזר מתנ"ה, תשע"ה](#), יש להקצות 2 ש"ש להוראת המקצוע "מולדת, חברה ואזרחות" בכיתות ב'-ד'. התכנית מיועדת לתלמידי מערכת החינוך בבתי הספר הממלכתיים והממלכתיים דתיים, הערביים והדרוזיים. התכנית מהווה מכנה משותף לכלל הלומדים ויחד עם זאת, היא תכנית מודולרית וגמישה, המאפשרת להביא לידי ביטוי את הייחודיות של קבוצות אוכלוסייה שונות בחברה הישראלית.

ב. במסגרת לימודי גאוגרפיה, בכיתות ה'-ו'. גם פה התכנית הינה חלק ממקצועות הליבה, ויש להקצות לה 2 ש"ש בכל אחת מהכיתות..

בראשית ספטמבר 2013 אושרה תכנית לימודים חדשה לכיתות ה'- ו'. התכנית נמצאת [באתר המפמ"ר לגאוגרפיה](#).
חומרי לימוד מתאימים יפותחו במהלך השנה.

נושאי הלימוד המומלצים ללמידה ולהוראה:

כיתה ב-ד: "מולדת חברה ואזרחות". התכנית מאורגנת במבנה בין ורב תחומי. קיימים [חומרי לימוד בעברית](#) [בערבית](#) לכיתות ב', ג', ד' שנכתבו על פי תכנית הלימודים ואושרו על ידי משרד החינוך.
כיתה ה': מפות – כלי להכרת העולם, אדם וסביבה באגן הים התיכון
כיתה ו': ארץ ישראל לאזוריה וירושלים בירת ישראל.

התאמת תכנית הלימודים לתכנית הלאומית ללמידה המשמעותית

בהלימה לתכנית ללמידה משמעותית הותאמה תכנית הלימודים למסגרת השעות הניתנת בפועל.
[המסמך המפורסם באתר המפמ"ר](#) מכון ליצירת התאמה בין תכניות הלימודים ב"מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה ובין מספר השעות העומדות בפועל לרשות המורה המחויב להוראה משמעותית מעמיקה ופעילה, הוראה המרחיבה דעת, מחנכת לערכים, מקדמת חשיבה ומעוררת סקרנות.

ארגון נושאי הלימוד יכלול שני מעגלי הוראה – למידה:

מעגל ראשון - לימודי ליבה שהינם לימודי חובה הכוללים מושגי בסיס. בחלק מפרקי ההוראה הנכללים בליבת הידע והמיומנויות ישנה הנחיה לבחור פרק מסוים מתוך מספר חלופות. הפרקים הללו מסומנים בצהוב.
מעגל שני – לימודי בחירה על פי המדיניות הבית ספרית הכוללים מושגי הרחבה. נושאים אלה מסומנים **בירוק**.

תכניות הלימודים ב"מולדת, חברה ואזרחות" ובגאוגרפיה מאפשרות קידום תהליכי חינוך - הוראה - למידה והערכה חדשניים ואיכותיים, כמו גם קידום הישגים לימודיים וחברתיים – ערכיים.

הוראת הגאוגרפיה ו"מולדת חברה ואזרחות" משופעת בכלים, חומרים ואסטרטגיות התומכים בעקרונות הלמידה המשמעותית ומאפשרים שיפור מתמיד של תפקודי הלומד.

תכנית הלימודים ב"מולדת, חברה ואזרחות" מאורגנת במבנה בין ורב תחומי. הגישה כוללת ורחבה, מדגישה חינוך ערכי, קבלת השונה, התנהגות חברתית- סביבתית, חינוך דמוקרטי הומניסטי ומיומנויות וכישורי חיים.

תכנית הלימודים בכיתות ה'- ו' מקדמת שיח סביב דילמות וסוגיות רלוונטיות ואקטואליות ומעוררת שאלות ערכיות – חברתיות - סביבתיות תוך התייחסות להיבטים אזוריים - מרחביים, המעודדים את הצורך לבחון, לטעון להביע עמדה ולהתמודד עם אתגרי חשיבה מורכבים.

מומלץ לקיים את הלמידה באמצעות גישות חינוכיות המעודדות שיתופיות ודרכי הוראה מגוונות ובסביבות ובמסגרות מגוונות: סביבה חוץ בית ספרית, סביבה מקוונת.

פדגוגיה דיגיטלית – התאמת מערכת החינוך למאה ה-21

מקצוע "מולדת חברה ואזרחות" וגאוגרפיה נבחר כאחד מחמשת מקצועות הליבה השותפים לתכנית להתאמת מערכת החינוך למאה ה-21. מטרת התכנית להוביל לקיומה של פדגוגיה חדשנית בבתי הספר תוך הטמעה של טכנולוגיית המידע ICT.

במוקד התוכנית לשילוב התקשוב בהוראה מצויים ספרי הלימוד הדיגיטאליים ב"מולדת חברה ואזרחות" וגאוגרפיה המכסים את תכניות הלימודים לכיתות ב' ו'ו'. ספרי הלימוד מהווים בסיס ויסוד מארגן המוכר למורים, והם יוכלו באמצעותם לבנות שיעורים מתוקשבים המותאמים לכיתות ולתלמידים השונים. ספרי לימוד דיגיטליים מאושרים ניתן למצוא באתר "כותר ספרי לימוד" של מטה בכתובת: <http://www.school.kotar.co.il>. **בפורטל התוכן החינוכי** <http://gadol.edu.gov.il> קיימים תכנים, פעילויות, מערכי השיעור, וחומרי ההעשרה למורים המותאמים לתוכנית הלימודים ב"מולדת חברה ואזרחות וגאוגרפיה".

שילוב לימודי החינוך הפיננסי בתחום "מולדת חברה ואזרחות"

חינוך פיננסי ואוריינות פיננסית הוכרו כחלק ממיומנויות המאה ה-21 החיוניות לאזרח ולחברה. בבית הספר היסודי החינוך הפיננסי משתלב בתכנית הלימודים "מולדת חברה ואזרחות" לכיתות ב-ד. פרקי הלימוד הרלוונטיים עוסקים בהיבטים אזרחיים, ערכיים, סביבתיים ולאומיים, סדרי עדיפויות וקבלת החלטות של הפרט, המשפחה והקהילה, צרכנות נבונה, חשיבות החיסכון, מחירה האקולוגי של תרבות השפע והצריכה, קיימות חברתית והיכרות עם מוסדות ציבור פיננסיים ביישוב ובמדינה. חומרי למידה בעברית ובערבית בנושאי החינוך הפיננסי ניתן למצוא [באתר המפמ"ר לגאוגרפיה](#).

הכרת מפת ארץ ישראל

ללימוד מפת ארץ ישראל חשיבות רבה. הידע וההבנה של תופעות ותהליכים ברמה העיונית, חייבים להיות מלווים בהכרה של מפת הארץ: האזורים הטבעיים והנופים, הגבולות, היישובים ועוד. אין ספק כי לימוד הגאוגרפיה בדרך זו יתרום לחיזוק זיקתם של התלמידים לישראל. הצעות לפעילויות ללימוד ולתרגול השימוש במפת ישראל יתפרסמו באתר המפמ"ר לגאוגרפיה. מפת ישראל לתלייה בכיתה ו/או לשימושם של תלמידים ניתן לרכוש [במרכז למיפוי ישראל](#) או מפות אשר אושרו על ידי.

סיורים לימודיים

הסיור הלימודי על מרכיביו השונים הוא אחד מאבני היסוד של ההוראה המשמעותית בגאוגרפיה. מומלץ כי הלימודים במסגרת לימודי גאוגרפיה ישולבו בלמידה חוץ כיתתית ובסיורים בסביבה הקרובה והרחוקה כחלק מהתהליך הלימודי הרציף.

"המסע לירושלים" / "נעלה לירושלים"

התכנית "[נעלה לירושלים](#)" פועלת מטעם מינהל חברה ונוער החל משנת תש"ע. תכנית זו מעודדת יציאה של כל תלמיד לשלושה סיורים בירושלים במהלך שנות לימודיו במערכת החינוך. כחלק מהתכנית הלאומית ללמידה משמעותית, הוחלט במשרד החינוך לעדכן את התכנית ולחברה לתחומי הדעת השונים ובכך לנצלה להעצמת הלמידה המשמעותית, הערכית והרלוונטית.

במסגרת האוטונומיה הבית ספרית, יוכל כל בית ספר לבחור את שכבת הגיל שתצא לירושלים - שכבה אחת בכל חטיבת גיל ולבחור את תחומי הדעת שיבואו לידי ביטוי בסיור.

השתתפות ב"מסע לירושלים" הינה הזדמנות פז ללמידה משמעותית. **הלמידה החוץ כיתתית** במהלך הסיור - מאפשרת לתלמידים לחוות את נושאי הלימוד בכיתה דרך כל החושים ומהווה הזדמנות למינוף תחום הדעת בבית הספר. **הלמידה הבין תחומית** במסגרת ההכנה לסיור והפעילות היצירתית והרפלקטיבית במהלך הסיור ואחריו, חשובים עבור התלמיד ליצירת תמונה שלמה המורכבת ממארג של נושאי הלימוד.

למידה חוץ כיתתית ולמידה בין תחומית הינם מאבני היסוד של ההוראה המשמעותית בגאוגרפיה ולפיכך אנו רואים חשיבות רבה בהשתתפותכם בצוותי פעולה בית ספריים היכולה להוות מנוף להעצמת הוראת הגאוגרפיה, לחיזוק מעורבותכם בתכניות הערכיות בבית הספר ולחיזוק הקשר עם התלמידים.

האחר הוא אני

האחר הוא אני
לפעמים אני דומה. לפעמים אני שונה. תמיד אני שונה.

הנושא המרכז "האחר הוא אני" מהווה חלק בלתי נפרד מתכניות הלימודים בגאוגרפיה, ועיקריו: לגלות אחריות אישית וחברתית בשמירה על זכויותיהם של בני האדם וחירותם.

-לקדם ערכים של צדק חברתי, ערבות הדדית, סולידאריות ודאגה לכל אדם באשר הוא נברא בצלם אלוהים.
-להכיר בזכותו של כל אדם לחיות את חייו על פי ערכיו ותפיסת עולמו, באופן אוטונומי ועצמאי, כל עוד אינו פוגע בזכויותיו של האחר.

-לגלות סובלנות, אנושיות, אכפתיות, הבנה, ורגישות, לצרכיו של האחר. להיות מודעים לעובדה שבמצבים מסוימים כל אחד מאתנו הוא ה"אחר".

במהלך שיעורי גאוגרפיה מומלץ לעסוק בסוגיות הבאות:

- ✓ אוכלוסייה בישראל - חיים בחברה רב תרבותית בישראל, עלייה ועולים ושילובם בחברה הישראלית, גידול באוכלוסיית הקשישים תמורות והשפעות
 - ✓ הזכות לשיווין- יום זכויות האדם הבינלאומי
 - ✓ זכויות וחובות – זכויות וחובות הילד
 - ✓ צדק חברתי-סביבתי
- חומרי למידה ומגוון פעילויות ניתן למצוא בספרי הלימוד המאושרים ע"י משרד החינוך.

במהלך שנת הלימודים יפורסמו הצעות לפעילויות בנושא. כמו כן יוקצה זמן בהשתלמויות להרחבה וללימוד הנושא.

הוראת גאוגרפיה בעזרת מאגרי מידע ממוחשבים

ברשת האינטרנט קיימים אתרים המתארים תופעות ותהליכים בזמן התרחשותם, וכן מאגרי מידע רבים שיש בהם מידע, מפות, צילומי אוויר. כל אלה מאפשרים להקנות ללומדים מידע, יכולת חשיבה ושליטה בדרכי מחקר ובמיומנויות שיסייעו להם בהבניית הידע על הארץ, האזור והעולם. שימוש במאגרי המידע המתוקשבים יעזור בקידום הוראת המקצוע.

מומלץ לשלב מאגרי המידע הממוחשבים בהוראה ובלמידה, להלן דוגמאות:

הפורטל הגאוגרפי הלאומי של המרכז למיפוי ישראל: המרכז למיפוי ישראל (מפ"י) פיתח אתר חדש שבו מוצגים נושאים גאוגרפיים שונים באמצעות מפות. על מפת בסיס ניתן להעלות שכבות של נושאים נבחרים. השרת החדש מכיל רכיבים חדשים בעיקר בתחום האזור האישי אשר יאפשר הכנת שכבות ע"י המשתמש. כתובת האתר: <http://beta.govmap.gov.il>

"מבט גאוגרפי-מושגים מהסרטים": האתר משמש כמילון גיאוגרפי מצולם ומכיל סרטונים קצרים שעוסקים במושגים גאוגרפיים שונים. כל סרטון מוקדש להסבר והמחשה של מושג גאוגרפי אחד. כתובת האתר: <http://geo-video.cet.ac.il/>

גוגל ארץ וגוגל מפות Google Earth & Google Maps & Google Street view: תוכנה המכילה צילומי אוויר ולווין של כדור הארץ. התוכנה מכילה שכבות רבות של מידע כגון: גבולות, אתרים, תמונות, מפות ועוד. התוכנה מאפשרת לראות את פני כדור הארץ בתלת מימד ו"לטייל" במקומות שונים. באמצעות תוכנה זו אפשר לעקוב אחרי אירועים כמו שיטפונות, שריפות, התפרצויות הרי געש.

הילקוט הדיגיטלי – אתר פעילויות אינטראקטיביות לתלמידי חטיבות הביניים

פעילויות תלתן: פעילויות תלתן מיועדות לתלמידים עם לקויות למידה ולתלמידים המתקשים בלימודים. בתחום הגיאוגרפיה לחט"ב יש באתר תלתן פעילויות לכיתה ח'. הפעילויות מבוססות על ספר הלימוד: "כדור הארץ-סביבה-אדם".

משימות אוריינות מתוקשבת – מדעי כדור הארץ

פיתוח מקצועי של מורי הגאוגרפיה

לקהילת מורי הגאוגרפיה הייחודית שלנו, קהילת יוזמת, פורצת דרך, משתפת ופעילה במרחבים שונים, מוצע מגוון עשיר של השתלמויות הן במרחב הווירטואלי ("בנעלי בית") והן פנים אל פנים מחוץ ל"כיתה" ובתוכה (באוניברסיטאות השונות, בפסגות, במטח, במשרדי גוגל ועוד...) כמו תמיד המפגשים בכל המרחבים מעניקים לנו חוויה חברתית מעבר לחוויה הלימודית.

ומה מוצע לנו השנה?

למורים בבתי הספר העל יסודיים:

"איחוד מול ייחוד" – החידוש הגדול

השתלמויות ארציות מקוונות ליישום מגוון רחב של דרכים להוראה למידה והערכה (ה.ל.ה) במסגרת התכנית הלאומית ללמידה משמעותית. ההשתלמויות מובלות על ידי המזכירות הפדגוגית ויש בהן חלקים אחידים (גנריים) משותפים לכל תחומי הדעת וחלקים ייחודיים המותאמים להוראת הגאוגרפיה.

3 אפשרויות להשתלמות במודל זה:

- **למידה בדרך החקר** – קורס בסיסי הנותן מענה לכל החלופות בהערכה (60 שעות או 30 ש' שלב א ו-30 ש' שלב ב).
- **למידה מבוססת פרוייקטים - PBL** - היכרות עם מאפייני ה PBL, למידה התנסותית וכלים להנחיית תלמידים (60 ש')
- **כתיבת ערכים בוויקיפדיה כבסיס לה.ל.ה, (הוראה-למידה-הערכה)** - פיתוח חשיבה ביקורתית, למידה שיתופית ופיתוח מיומנויות של כתיבה ממוקדת (השנה שלב א' 30 ש')
לפרטים נוספים ולהרשמה: <http://morim.cet.ac.il> (חט"ע – אשכול רוח וחברה)

פורומים ארציים: כבכל שנה - שלושה מפגשים של הפורומים למורי העל יסודי (רשמו לפניכם: מפגש ראשון: 18/11).

השתלמויות קיץ:

- כנס הקיץ במכון ויצמן
- קמפוס קק"ל

כנסים:

- כנס האגודה הגאוגרפית בחנוכה - יתקיים השנה באוניברסיטת חיפה, בימים א'-ג' כ"ט כסלו – א טבת תשע"ה, 21-23 בדצמבר 2014. מושבי החינוך בכנס יתקיימו ביום שני ל' כסלו, 22.12.2014.
- כנס גאולוגי – יתקיים במכון ויצמן בחופשת הפסח 29.3.2015
- כנס לחינוך סביבתי – יתקיים השנה בבית ברל בחופשת הפסח 30.3.2015

השתלמות מורים מובילים בבתי הספר העל יסודיים – בבית יציב בבאר שבע. 3 ימים בפברואר 2015.

מדעי כדור הארץ: במהלך השנה יתקיימו מספר השתלמויות וכנסים במסגרת ההיערכות להוראת נושא "מדעי כדור הארץ" בחטיבות הביניים

השתלמות מקוונת למורים המשתתפים בבחינת הבגרות המתקשבת (פרטים יפורסמו בקרוב)

מועדוני מורים – השתלמויות מחוזיות ברחבי הארץ. בכל אחת מהן ישולב סיור לימודי. פרטים אצל [המדריכים](#)
[המחוזיים](#).

למורים בבתי הספר היסודיים:

השתלמות מתוקשבת ארצית: הוראה משמעותית בגאוגרפיה ו"מולדת, חברה ואזרחות" (30 ש' לגמול עם ציון. שילוב של מפגשי פנים אל פנים ומפגשים מתוקשבים). הרשמה ופרטים נוספים במסגרת אלנט <http://lnet.org.il>.

השתלמות מתוקשבת ארצית באזרחות למורי "מולדת חברה ואזרחות" (30 ש' לגמול עם ציון. שילוב של מפגשי פנים אל פנים ומפגשים מתוקשבים). הרשמה ופרטים נוספים בכתובת: <http://morim.cet.ac.il>

השתלמויות בגאוגרפיה וב"מולדת חברה ואזרחות" תתקיים במרכז פסגה באר שבע וישולבו בהם סיורים בחופשות. פרטים אצל מדריכי מחוז דרום לגאוגרפיה ההשתלמויות מיועדות לכל המורים גם למורי "אופק חדש".

השתלמות למורים מובילים בבתי הספר היסודיים. מתוכננת השתלמות של 3 ימים מרוכזים בבית יציב בתאריכים 12-14 באפריל 2015.

פרטים על כל ההשתלמויות יתפרסמו באתר המפמ"ר לגאוגרפיה. אנא עקבו אחרי ההודעות.

דרכי התקשרות – כיצד יוצרים ושומרים על קשר?

[אתר המפמ"ר לגאוגרפיה](#)

[אתר המזכירות הפדגוגית](#)

[פורום ואתר קהילת מורי בית הספר היסודי](#)

[אתר גאוגרפיה ופיתוח הסביבה במטח](#)

[רשימת התפוצה של מורי הגאוגרפיה בדוא"ל](#)

[אתרי הפייסבוק:](#)

✓ [מורים חושבים על הוראת הגאוגרפיה](#)

✓ [Geography Today – אתר מורי הגאוגרפיה במטח](#)

✓ [יחידת נתיב – מובילי בחינה מתוקשבת](#)

✓ [גאואקטואליה – סוגיות נבחרות במזרח התיכון](#) (במסגרת התכנית להשכלה כללית)

✓ [קיימות בעין גאוגרפיה](#) (במסגרת התכנית להשכלה כללית)

✓ [אסונות טבע במרחב הגלובלי](#) (במסגרת התכנית להשכלה כללית)

קול קורא לכתובת הגיגים גאוגרפיים

עלון זה כלל בעיקר הנחיות הפיקוח לשנה הקרובה.

אנו מעוניינים שהעלונים הבאים יהיו בעיקר פרי יוזמות מהשטח.

מערכת "מצפן לגאוגרפיה" – עלון למורי הגיאוגרפיה בישראל – מזמינה את קהיליית המורים המיוחדת שלנו לכתוב ולשתף את כולנו בהגיגים שונים - שיעור מיוחד שלימדכם, סיור מיוחד שערכתם, חלופות מעניינות בהם השתמשתם להוראה למידה והערכה, מחקר מעניין בו נתקלתם (או שחקרתם), מחשבות ותובנות הקשורות בתחום הדעת – בתוכן ופדגוגיה ועוד ועוד בכל הנוגע למקצוע על היבטיו השונים...

ליצירת קשר יש לפנות לדגנית שדה - מדריכה ארצית:

dgsadeh@gmail.com

